

اختلاف قرائات باعث تحریف معنوی قرآن نمی‌شود/قرائات فصیح و افصح‌اند

در اختلاف قرائات بحث فصیح و افصح مطرح است و این اختلاف آن‌گونه نیست که به ساختار قوی لفظی و معنوی قرآن لطمه وارد و آن را از فصاحت خارج کند.

در اختلاف قرائات بحث فصیح و افصح مطرح است و این اختلاف آن‌گونه نیست که به ساختار قوی لفظی و معنوی قرآن لطمه وارد و آن را از فصاحت خارج کند.

سید محسن موسوی‌بلده، از قاریان و مدرسان برجسته قرآن، در گفت‌وگو با خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، به بیان سخنانی درباره نقش قرائات در فهم درست قرآن و حفظ آن از تحریف معنوی پرداخت و در پاسخ به این سؤال که اختلاف در قرائت قرآن تا چه حد ممکن است باعث کج‌فهمی شود؟ اظهار کرد: الفاظ قرآن در زبان عربی این ظرفیت را دارد که به لهجه‌های مختلف عربی خوانده شود و از فصاحت آن کاسته نشود؛ اختلاف قرائات ممکن است تا حد بسیار کمی در معانی اثر کند، اما آن‌گونه نیست که معنای قرآن را تحریف و آن را از فصاحت خارج کند.

وی ادامه داد: اینجا بحث از فصیح و افصح مطرح است و به گواهی اکثریت، قرائت عاصم افصح قرائات بوده است. برای نمونه در بحث قرائات گفته می‌شود که گرچه در آیه شریفه چهارم سوره مبارکه حمد «مالك» بر «ملك» ارجحیت دارد، اما آوردن «ملك» نیز که یکی از صفات خداوند است، به ساختار قوی لفظی و معنوی قرآن لطمه وارد نمی‌کند.

این قاری و مدرس قرآن با اشاره به این‌که از منظر فصاحت و اتقان، همه آیات قرآن فصیح هستند، اما برخی قرائات نسبت به قرائات دیگر افصح هستند، افزود: مطلب روشن آن است که قراء قرآن، به يك معنا حافظان قرآن از تحریف لفظی آن بوده‌اند و اگر چه خداوند تصریح کرده که خود حافظ و نگاهبان قرآن است، اما در واقع اجرای بخشی از تعبیر «لحافظون» الهی به قراء تفویض شده است.

احمد زرنگار:

مبنای بیشتر مفسرین در تفسیر قرآن قرائت حفص از عاصم است و مرحوم آیت‌الله معرفت می‌گفت که حتی در زمان حمزة (یکی از قراء سبعة) و در حضور او، برای تیمن و تبرک، نخست قرائت حفص را می‌خوانده‌اند

در بخش دیگری از این گفت‌وگو، احمد زرنگار، محقق و مدرس علوم قرآنی و نویسنده کتاب «دراسات فی اهمیت قراءه عاصم» به بیان سخنانی درباره نقش قرائات در تفسیر و فهم درست قرآن پرداخت و گفت: مفسران براساس همین قراء به تفسیر قرآن می‌پردازند. برای نمونه زمخشری به تصریح خود در «الكشاف» مبنای خود را قرائت نافع معرفی می‌کند.

وی اظهار کرد: نوع قرائت - ولو بسیار کم - تأثیرات خود را در معنا دارد و البته این تأثیرات به ویژه به صورت لفظی بسیار مؤثر است. بسیاری از مباحث قرآن لفظی است و نوع قرائت می‌تواند بر مباحثی چون وجوه و نظائر در الفاظ، اختلاف در عدد آیات قرآن و ... تأثیر بگذارد. از همین رو مفسر در تفسیر خود نخست روش قرائت خود را مشخص می‌کند.

مشاور قرآنی معاونت فرهنگی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی ادامه داد: مبنای بیشتر مفسران در تفسیر قرآن قرائت حفص از عاصم است و مرحوم آیت‌الله معرفت با استناد به منابع تاریخی می‌گفت که حتی در زمان حمزة بن حبيب زیات کوفی (یکی از قراء سبعة) و در حضور او، برای تیمن و تبرک، نخست قرائت حفص را می‌خوانده‌اند.

یادآور می‌شود کتاب «دراسات فی اهمیت قراءه عاصم» به زبان عربی، به قلم احمد زرنگار، محقق و مدرس علوم قرآنی، عضو هیئت علمی دانشکده صدا و سیما و مشاور قرآنی معاونت فرهنگی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، با موضوع کاوشی درباره اهمیت قرائت عاصم، از قراء سبعة مشهور قرآن، اخیراً از سوی انتشارات بین‌المللی الهدی وارد بازار نشر شده است.

این کتاب که به زبان عربی تحریر یافته، ابتدا به تعریف قراءات و چگونگی تکامل آنها، اختلاف قراءات و دلایل آن، ارکان قرائت صحیح و ذکر نام قراء و ناقلین از آنها می‌پردازد. سپس زندگانی عاصم و شیوخ او و کسانی را که از او روایت کرده‌اند را شرح می‌دهد. نویسنده

در ادامه مطالب کتاب به بیان موارد اختلاف بین قرائت عاصم و قرائت سایر قراء مشهور و دلیل ترجیح قرائت عاصم بر سایر قراءات از جهت قواعد زبان عربی و اسلوب‌های آن می‌پردازد و در آخرین فصل کتاب نیز موارد اختلاف بین حفص و شعبه (دو راوی از عاصم) را بیان می‌کند.